

КУЛЬТУРА ДІЛОВОГО АКАДЕМІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ У ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Голубєва Марія Олександрівна (м. Київ, Україна)

Orcid ID: <http://orcid.org/0000-0001-5191-7984>

Бахтіярова Халідахон Шамшитдінівна (м. Київ, Україна)

Orcid ID: <http://orcid.org/0000-0001-8274-9581>

Рябець Ірина Володимирівна (м. Київ, Україна)

Orcid ID: <http://orcid.org/0000-0001-5191-7984>

Актуальність. Наразі важко знайти освітню галузь, яка б в більшій чи меншій мірі не відчула на собі наслідки розповсюдження спочатку COVID-19, тепер військового стану. Пандемія та війна загнали заклади освіти в тяжкі умови, примусили у стислі терміни адаптуватися до реальних життєвих обставин [3]. Ці, інколи жахливі, обставини вимагають тепер витратити значні кошти для прискореної діджиталізації, приймати відповідні ефективні рішення на різних ступенях освіти, щоб своєчасно виявляти тонкі місця, усувати організаційні, методичні, логістичні негаразди, щоб не зупиняти неперервний освітній процес [1].

Мета нашої наукової розвідки – проаналізувати психологічні особливості прояву культуру ділового академічного спілкування у ЗВО в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Вирішення непростих завдань в освіті, які наразі стали актуальними, значною мірою залежить як від рівня розвитку особистості викладача/викладачки, так і від рівня розвитку студентства. Зрозуміло, що сьогодні науково-педагогічні працівники повинні швидко орієнтуватися у плінній ситуації, проявляти власні професійні компетентності на найвищому рівні, бути готовими максимально ефективно використовувати сучасні інформаційно-комп'ютерні технології в освітньому середовищі [2; 5]. Використання останніх передбачає прояв культури ділового академічного спілкування у ЗВО on-line [4].

В освітньому процесі при організації такого спілкування on-line завжди необхідно чітко пояснювати, інформувати студентство:

- про особливості звертання до викладача/викладачки;
- про те, як називати файл із власної студентською самостійною роботою;
- про терміни виконання індивідуальних студентських завдань;
- про те, у якому ел-форматі надсилати студентську самостійну роботу;
- про зворотній зв'язок із обох боків.

На перший погляд, здається, що все зазначене вище є не дуже важливим. Однак, ми у нашій педагогічній діяльності зіткнулися, із неакуратністю, неадекватністю, незрозумілим оформленням виконаних студентством письмових ел-завдань, а інколи із, м'яко кажучи, зверхнім ставленням студентства до їхніх старших наставників, із неділовою формою комунікації, із спілкуванням без зворотнього зв'язку.

Аналізуючи та підсумовуючи усі ці наявні факти, негаразди, лагуни у культури ділового академічного спілкування у ЗВО, ми сформулювали певну низку вимог до такого різновиду спілкування on-line.

За нашою вітчизняною традицією до обов'язкових цілей навчання відноситься виокремлення не тільки освітніх, розвивальних, але й виховних цілей. Певний час вважалося, що їхнє формулювання на освітніх ступенях бакалавра чи магістра неважливо, необов'язково. Однак, як засвідчує наш достатньо широкий реальний досвід викладання в низці ЗВО, обов'язковим є формулювання чіткого алгоритму академічного ділового спілкування між студентством та викладачами. У деяких ЗВО цьому вчать на пропедевтичних курсах [6].

При спілкуванні зі студентством не треба уникати нагадування про начебто прості істини. У ділових листах дуже бажано звертання: «Шановний/шановна...далі ім'я та по батькові викладача/викладачки» при цьому у кличному відмінкові. Звісно, можливий варіант: «Шановна пані/пан ...далі ім'я викладача/викладачки...». А не «Привіт, надсилаю вам....»; чи «Доброї години доби...». Уявімо на хвилинку, якби у ділових паперових листах,

хтось написав: «Доброго дня, Іване Івановичу!...», якби поставилися до прохання, заяви чи звернення, сформульованого у такому листі.

При формулюванні завдань для самостійної студентської роботи слід наперед артикулювати, як називати файл із виконаною індивідуальною роботою (далі - IP), можна на кшталт: «ваше Прізвище_IP».

Важливим аспектом культури академічного спілкування у ЗВО є підтримка термінового та постійного зворотного зв'язку з обох боків, що створює достатній рівень надійної комунікації та формує високий рівень поваги. Це розвиває не тільки загальну академічну культуру, але й вихованість у широкому розумінні цього слова, справжню інтелігентності.

Висновки. Можна констатувати, цей етап вимушених змін у вітчизняній освіті принципово відрізняється від традиційного процесу викладання, від звичайного процесу підготовки та проведення будь-яких занять, при цьому різко зростає емоційне професійне вигорання, принципово змінюються вимоги до відповідальності та організованості викладацького складу та студентства ЗВО. Система освіти в цій ситуації покликана допомогти викладачу/викладачці сформувати в собі якості, необхідні для організації та проведення освітнього процесу в складних умовах, що неможливо без органічного поєднання традиційних педагогічних методик із сучасними інноваційними освітніми технологіями. Таке синергетичне поєднання охоплює коло теоретико-методологічних, організаційних та практичних питань запровадження в освітньо-науковому процесі сучасних форм навчання, нерозривно пов'язаних із дистанційною формою надання знань, із формуванням та розвитком навичок та умінь в on-line режимі.

Список використаних джерел

1. Бахтіярова Х. Ш. Інтегративний підхід у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання // Professional Pedagogics. Том 1. № 22. (2021): <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1> <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.143-150>

2. Голубєва М. О. Розвиток «академічних навичок» («Academic Skills») студентства: місце та роль бібліотеки університету / М. О. Голубєва, І. В. Рябець // Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. від управління ресурсами – до управління знаннями». Україна, Київ, 5-7 жовтня 2021 р.: URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/1217>
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА. URL: https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/577-polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-zdobuvachiv-osvity-u-naukma
5. Рябець І. В. Трансформація ролі бібліотеки від інформування до навчання: сучасні виклики / І. В. Рябець, М. О. Голубєва // VI Міжнародна конференція «University Library at a New Stage of Social Communications Development». Тези, м. Дніпро, 7–8 жовт. 2021 р. Дніпро : НТБ ДНУЗТ імені акад. В. Лазаряна, 2021. URL: http://conflib.diit.edu.ua/Conf_univ_Library_2021/paper/view/24793/13756
6. Чуканова С. О. Академічна доброчесність: презентація до курсу «Вступ до Могилянських студій» (2019/2020 н.р.) // eKMAIR. Київ, 2020. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/11864Jason>